

СУЧАСНИЙ ТЕАТР У РОЛІ ДИПЛОМАТА МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА УКРАЇНОЮ

Андрій Сендецький,

*Навчально-науковий інститут практичної культурології та артменеджменту
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*

Сучасна політична ситуація у світі змушує шукати відповіді на питання, як зберегти та зміцнити дружні, рівноправні основи двосторонніх угод щодо суверенітету кожної держави та їх всебічного, повноцінного функціонування. Окреме місце у розв'язку цієї дилеми посідає культурний діалог, який завдяки «м'якій силі» впливу уможливорює покращити взаємовідносини країн. У свою чергу культурний діалог охоплює різні види комунікацій, у тому числі й мистецькі, серед яких важливими є театральні практики.

Мета дослідження – аналіз ролі театру в культурній дипломатії з точки зору відносин між Польщею та Україною за останні десять років. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: серед опрацьованих ключових джерел з питань культурної дипломатії, театру та польсько-українських відносин визначити, яких результатів було досягнуто у заявлених питаннях; спробувати охарактеризувати важливі ролі сценічного мистецтва як дипломата; визначити ефективність театральних практик, які б слугували культурним репрезентантом держави.

Попри велику кількість публікацій, які мають безпосереднє відношення до культурної дипломатії у світі, джерел, які подають результати дослідження ролі театру в контексті міжнародної комунікації, особливо у сфері польсько-українських стосунків, відносно мало (Петрась, Балюк, 2021; Процюк, 2017). Під час прелімінарних досліджень було виявлено, що основна частина джерел, які опосередковано торкаються оркаються теми цієї праці,

опублікована в театральній періодиці та в Інтернеті. У цих публікаціях обговорюються театральні, мистецькі, біографічні питання, а процеси культурної дипломатії згадуються лише побіжно (Сендецький, 2022).

Основні методи дослідження: історичний та порівняльний аналіз, що враховує еволюцію культурних відносин між Польщею та Україною; інституційний аналіз допоміг представити характеристики діяльності окремих організацій, їхню роль у культурній дипломатії та ініціативах, спрямованих на зміцнення польсько-українських відносин.

Пріоритетною і важливою роллю театру як амбасадора є стримана ораторська майстерність зі зрозумілою риторикою, адже іноземний глядач сам вирішує, відвідати виставу гостьової трупи чи стати спостерігачем іншої театральної практики, форми та змісту її повідомлення. У контексті сценічних виступів ораторії можуть бути різними: актор зі сцени іноді може надати більше інформації в невербальній інформації, ніж використовуючи речення усного мовлення (Сендецький, 2020). Така специфіка театрального мистецтва сприяє кращому розумінню тексту та контексту твору, особливо в іншомовному середовищі.

Виникає проблема: наскільки об'єктивна інформація, що пропонується, не заангажована в якусь ідеологічну структуру, яка пропагує спотворені стереотипи. Довіра до поданої інформації виникає лише з суб'єктивного світогляду, набутого досвіду та інтелектуального розвитку реципієнта. Саме за шкалою «вірю-не вірю» сприйняття отриманої інформації формується особисте враження, або від безпосередньо спостережуваної сценічної події, або міркувань, почерпнутих із віртуального джерела. Таким чином, театр може виконувати місію дипломата, засновану на довірі до його практик, а отже, взяти на себе роль сценічного психолога, який,

незважаючи на звернення до важливих життєвих тем, до колективного «пацієнта» в залі (причому тривалість часу спектаклю є унікальною, тому що однакова кількість цих глядачів з однаковим настроєм кожного разу двічі – неможлива), проте він спрямований на задоволення індивідуальних потреб конкретного реципієнта. До культурної дипломатії близька така якісна риса театру, як поліфункціональність закладів. З розумним використанням театральних практик у культурній дипломатії існує великий потенціал для впливу як на широку громадську думку, включно з міжнародною думкою, так і на світогляд окремих людей, а також на ставлення та погляди місцевих громад і націй. Пошук зустрічі ego і alter ego, тобто представника однієї культури в середовищі іншої, є credo культурної дипломатії. Водночас театр постійно перебуває в такому пошуку. Визначено ще одну роль театральних практик у контексті культурної дипломатії: адаптативну (адаптаційну), а в разі узгодженої діяльності з представниками державної влади – імплементаційну (реалізацію програми) у сфері культури.

Результати досліджень. Згадані ролі театральних практик – невимушене ораторське мистецтво, в тому числі з використанням невербальних засобів; психологізм представленого твору та пошук емпатії у глядача; органічне включення репрезентативних культурних елементів у середовище реципієнта – це ті цінні якості виконавського мистецтва, які допомагають краще в естетичній та невимушеній формі передавати ключові послони державно-вигідних ідеологічних концепцій. Культурна дипломатія завжди прагне досягти однієї мети. Тому узгодженість діяльності театральних практик і культурної дипломатії може мати потужний ефект у сфері міжнародних комунікацій.

Ключові слова: культурний діалог, театральні практики, дипломатія, українсько-польські стосунки.

Використані джерела та література:

- Петрась, М., Балюк, В., та Перепелиця, Г. (Ред.). (2021). Аналітична доповідь «Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України. Погляд з Польщі та України». Люблін–Київ: Instytut Europy Środkowej.
- Процюк, М. (2017). Роль публічної дипломатії у сучасних українсько-польських відносинах. Дисертація кандидата політичних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
- Сендецький, А. (2020). Невербаліка в мистецтві на прикладі творчості Львівського театру естрадних мініатюр «І люди, і ляльки». У Мистецька культура: історія, теорія, методологія, 20 листопада 2020, Львів, Україна (с. 163–164). Львів: ЛННБУ ім. В. Стефаника.
- Сендецький, А. (2022). Культурно-мистецький діалог українських театрів на сторінках польської періодики початку XXI століття. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія* [онлайн], 23, 131–143. <<https://doi.org/10.34079/2226-2849-2022-12-23-131-143>> (Accessed October 25, 2023).

**ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПОСТГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ В ДЗЕРКАЛІ
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE**

Костянтин Кислюк,

Національний авіаційний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Часто Library and Information Science (LIS) – західний аналог вітчизняної спеціальності 029 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» – тяжіє до бібліометричного аналізу власного наукового доробку. Проте, відповідно до методу соціокультурної детермінації (Кислюк, 2019), подібні дослідження є відображенням або уточненням вповні реальних соціокультурних трендів. Про достеменність подібного підходу може свідчити, на нашу думку, лонгетюдне наукометричне дослідження світової наукової продукції з питань етноцентризму

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія

Збірка наукових праць

V Міжнародна науково-практична конференція

27.11.2024

Київ 2024

УДК 316.7

Ф 42

Редакційна колегія:

Ю. С. Сабадаш, докторка культурології, професор (голова),

С. В. Янковський, доктор філософських наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри культурології МДУ

(протокол № 4 від 08.11.2024)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет.

Конференція проводиться в межах теми науково-дослідної роботи кафедри культурології МДУ «Моделювання культурної демократизації в умовах війни та на шляху національно-культурного відродження» (НДР 0123U101845).

Ф 42 Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія : Збірка наук. матеріал. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 листопада 2024 р. : Маріупольський. ун-т. ; заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; ред. та упоряд. С. Янковський. – Київ : Маріупольський університет, 2024. – 300 с.

Збірник наукових матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції «Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія» (27.11.2024). В конференції взяли участь представники освітянської, наукової, фахової спільнот України, Польщі, Чехії, Ізраїлю, Португалії та інших країн.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться актуальними питаннями культурної стійкості, інтеграції, викликами культурної демократії, культурної спадщини та музейної справи, культурної комунікації та діалогу, мистецтва та культуротворення, сучасними викликами культури та технологій, теорією та студіюванням культури, культурологічною та мистецькою освітою.

В організації та проведенні конференції приймають участь представники проектної команди **Open4UA «Відкрита наука для системи вищої освіти України»** в Маріупольському державному університеті.

Інформаційний супровід матеріалів конференції здійснювалось за підтримки **«Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» (OPTIMA)** для українських переміщених закладів

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ	[I – III]
ШЛЯХИ ПАМ'ЯТІ КУЛЬТУРИ	
Hatzikiriakis Vourliotis, Greek Merchant, as a Patron of the Arts (the end of 17th century) (<i>Waldemar Deluga</i>)	[1 – 12]
Актуалізація повернення культурних цінностей після війни (на прикладі картини «Жінка в золотому» Густава Клімта) (<i>Олена Гончарова</i>)	[12 – 20]
КУЛЬТУРНІ ПОЛІТИКИ ТА СУВЕРЕНІТЕТ	
Дилеми деколоніальні стратегії сучасної культурної політики України (<i>Олександр Кравченко</i>)	[21 – 26]
Preserving Linguistic Diversity in a Globalized World (<i>Olena Pavlenko</i>)	[26 – 29]
The Global Culture and the Post-Global Challenges (<i>Stepan Jankowski</i>)	[29 – 32]
Сучасний театр у ролі дипломата між Польщею та Україною (<i>Андрій Сендецький</i>)	[33 – 36]
Гендерні аспекти постглобального світу в дзеркалі Library and Information Science (<i>Костянтин Кислюк</i>)	[36 – 40]
ВИКЛИКИ КУЛЬТУРНОЇ ДЕМОКРАТІЇ	
Молодіжне волонтерство в Україні: тенденції розвитку (<i>Олександра Головка</i>)	[41 – 44]
Культурницькі заходи в культурному полі України (<i>Володимир Сумятін</i>)	[44 – 50]